„UKRAIŃSKYJ HOŁOS“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Ч. 22. (598) Неділя, дня 21. Червня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

P. PRZEMYŚL
Всч. о. Прелат А. Зубрицький
Пл. Чацького Г.-К. Капітула

„Ук...
Ра...
а замовляючий анонс вже тимсамим без застороги годиться на це.

Передплата вкраю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол., чветьрічно. — Для Чехії на рік 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35ф., 1/4 — 20 ф., Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк. 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно. Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймає.

Під розвагу громадянства.

Здається кожний признає, що мусить вже бути дуже зле зі справами, які піддається *під розвагу громадянства.* Є це ознакою, що справа є немаловажної ваги. Але рівночасно з тим є це ознакою, що до цеї справи не всі однаково ставляться і що обі сторони з такою завзятістю боронять своїх становищ, що годі прийти до якогонебудь порозуміння. Є це ознакою, що у верхах є розбіжні думки відносно одного й того самого питання, які доводять до неприємних наслідків. Одним словом є це ознакою, що у верхах не все в порядку.

Від довшого часу в українській суспільности йде спір про відношення економічних, наукових, культурно-освітних і т. д. установ, які є надбанням і мають стояти на услугах, цілої української суспільности без ріжниці ідеольоґічних і політично-партійних переконань до політики. Справи ці не раз і не два були порушувані на ріжних зборах чи зібраннях і обговорювані на сторінках нашої преси. Здавалосьби, що питання є так ясне і що лише божевільні можуть над цим спорити.

Здавалосьби, що під сучасну пору, де політичні концепції ростуть, як гриби по дощі, де два Українці там чотири політичні концепції, де мало що не кожного місяця маємо нову українську політичну партію, не може бути й двох думок, що економічні, культурно-освітні, наукові і т. д. установи мусять бути осторонь від політики, бо інакше грозить їм розвал, такий самий як у політиці.

В першу чергу належить перестерігати цего, щоби на чолі цих поодиноких установ не стояла людина, яка бере активну участь в політиці, або інакше, щоби людина яка бере активну участь в політиці, не ставала на чолі цих поодиноких установ. На превеликий жаль цего, під сучасну пору самозрозумілого прінціпу, не всі хотять зрозуміти. І своєю невирозумілістю чи впертістю, ставши на чолі згаданих установ, і анґажуючися політично вводять у ці установи внутрішні непорозуміння й тертя, а навіть доводять мало що не до розвалу цих установ.

Всі лагідні реаґування на ці, делікатно кажучи недомагання, у формі зауваг на зборах чи зібраннях і пресі, остають без успіху. І тому не диво, що ця безуспішна лагідна реакція викликує відтак вже острішу реакцію у формі сецесії чи навіть „замикання нарад“. Розуміється, що реаґує, як звичайно, найбільше вражлива на такі справи, студенська молодь. Українська студенська молодь, яка як зрештою у всіх націй, а головно поневолених, хоче працювати для добра нації в культурно-освітних і економічних установах та Рідній Школі, рівночасно хоче, щоби цю працю не капіталізували поодинокі політичні партії чи кліки, а щоби ця праця йшла на рахунок цілої суспільности.

Збори Т-ва „Просвіта“ дня 4. ц. м. і „Т-ва Прихильників Освіти“ дня 6. ц. м. нас об цім всім пересвідчили. На Зборах Т-ва „Просвіта“ представник студенства ясно й недвозначно заявив, що студенство хоче і буде працювати по „Просвітах“, але жадає, щоби „Просвіту“ відполітизовано й щоби люде, які стоять на чолі „Просвіти“, конкретно проф. Михайло Галущинський, який положив стільки заслуг на культурно-освітному полі, не мішався до активної політики. Що студентство сецесіонувало зі Зборів і то так делеґати як запрошені гості, то до цего також їх спровокувала поведінка Президії Зборів, яка доручила студентству держати певного порядку на Зборах, а крім цего запросила ще й поліцію з тайними аґентами на чолі і поставила їх побіч студентів для тих самих функцій. Думаю, що тут коментарі зайві. Дальше Збори вибираючи певні орґани Зборів оминули представників студенства. Цего також належить перестерігати.

Але не в сецесії річ. Річ в тім, чи послухано протесту молоді, до якого долучилася немала скількість старшого громадянства, відносно вводження політики до „Просвіти“. Ні! Навпаки якби навмисне вибрано цего самого голову, який найбільше анґажується, до найбільше компромітуючої політики. „Діло“ пише, що п. М. Галущинського вибрано „під гучні оплески цілої салі“. Це неправда, бо відразу з місця піднеслися протести, але їх не допущено.

Відносно Зборів „Т-ва Прихильників Освіти“, яких не докінчено в наслідок внутрішнього непорозуміння, то ми не хочемо брати в оборону студенства. Маємо відвагу сказати, що студенство поступило неправильно. Раз що підносило справи, на які не мало доказів а по друге, що витягнуло за далеко йдучі і за строгі консеквенції. Але знова таки ми спитаємо, хто їх навчив видвигати справи, на які не мається доказів? Чи не „батьки“? Ану верніться пару місяців в зад, перегляньте пресу, пригадайте всі розмови, вдартеся в груди і скажіть правду. „Діти“ наслідують „батьків“. А відносно тих далеко йдучих консеквенцій, то також, як нам відомо, спровоковано старшим громадянином, конкретно кажучи інсп. дром Іваном Копачем.

Але річ не в тім, *як* студенство реаґувало, тільки чи воно було оправдане в своїм реаґуванні. Коли представник студенства Володимир Михайло Янів заявляє іменем студенства, що виступ студента Турчмановича є його особистим поглядом, з яким не у всім все студенство погоджується, то це повинно вистарчити для старших громадян і не повинні накидатися мокрим рядном на ціле українське студентство. (Інсп. др. Іван Копач). Дальше коли студенству відмовляється голосу до дальшого вияснення справ і збори замикається, то все це мусіло довести до реаґування студенства. Колиб до молоді підходилося без упередження, яким дише ціла українська преса, через це що молодь не дає втягнути себе у ріжні політичні комбінації, без якого не є і сьогоднішний голова Т-ва Прихильників Освіти, який є головою УКС-у, і рівночасно анґажується в активну політику, уділюючи відомі послухання, то справа малаб цілком інший вигляд — думаємо.

Отжеж, коли ми обєктивно підійдемо до питання реаґування молоді на Зборах „Просвіти“ дня 4. ц. м. і „Прихильників Освіти“ дня 6. ц. м. то, поминаючи спосіб виступу на других Зборах 6. ц. м., мусимо признати, що вони є оправдані, бо вже найвищий час, щоби наші культурно-освітні, економічні, наукові і т. д. установи відполітизувати.

Вкінци ще одна заувага. Нарікають на нашу молодь, що вона занадто імпульсивна і буде все невдоволена. — Не перечимо, що є одиниці вічно невдоволені. Але цего не можна ґенералізувати. А щоби об цім переконатися, що вона потрафить також оцінити працю, то вистарчить, щоби сьогоднішний голова „Просвіти“ проф. Михайло Галущинський зложив посольський мандат, а всі інші панове, які стоять на чолі подібних аполітичних установ, усунулися від політики й працювали для тих установ. Ось це є лагідне реаґування і апель до „верхів“, щоби відполітизували наші аполітичні установи й товариства. Думаємо, що цим способом позбудемося причини внутрішнього непорозуміння в нашій суспільности бодай на тім полі, а найголовніще безпотрібні напади на молодь та вкінци усунемо причини до нападів на ті установи зі сторони „власть імущих“.

Рівночасно з тим піддаємо це пекуче на сьогоднішний час для нас питання під розвагу громадянства й радо помістимо їх думки в тій справі на сторінках нашого часопису.

А під конець ще пару слів „Новому Часові“. „Новий Час“ від довшого часу почав наступ і то досить несмачний наступ на наше студенство, як квестіонування інтелектуального уровня, виховання, заяв, вигуків і т. д. Думаємо, що кому як кому але не „Новому Часові“ звертати на це увагу. Всім нам відомо, що ніхто інший, лише сьогоднішний редактор „Нового Часу“ п. Осип Боднарович розпоряджався між студенством як „шара гуска“ і хотів командувати студенством та завести його до УНДО-ння. І коли йому це не вдалося завдяки прозорности нашого студенства, і дало йому належну відправу, від тоді він зачав на ліво й на право бризґати смердючим ядом по студенству. Марні зусилля, пане редакторе.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
виїхав з Перемишля й ординуватиме в Зелемянці від 15. VI. до 31. VIII. ц. р.
Вертає й почне ординувати в Перемишлі 1. вересня 1931.

З Життя Волині.

(Від нашого кореспондента).

Еміґранцьке „Т-во Приятелів Ліґи Націй“. — Орґанізовання „Волин. Укр. Обєднання“. — Польсько-український Клюб у Луцьку. — Митрополит Денис у Луцьку. — Український балет у Луцьку.

„Посли“ Б. Б. українського походження закладають у Луцьку т. зв. „Українське Т-во Приятелів Ліґи Націй“ (чи „Народів)“. Статут підписали П. Певний, Е. Богуславський, С. Скрипник і Тележинський і такий-же „сенатор“ І. Гловацький. Вже самі прізвища ині-

ціяторів заложення цього т-ва кажуть, яку політику воно буде вести. Ясніше кажучи воно закладається по наказу хлібодавців Певних для протиділання акції Українців-націоналістів з незалежницьких ґруп на міжнародній арені. Треба знати, що перед кількома роками подав др. Марітчак зі Львова на затвердження статут такого т-ва, але що основники не були „певні", то влада статуту не затвердила.

Як подає луцька „Українська (вірніше „диспозиційна") Нива", на 29 червня ц. р. посли ББ. на чолі з П. Певним скликають у Луцьку орґанізаційний „конґрес" (а може збіговище? — прип. склад.) т. зв. Волинського українського Обєднання (ВУО), себто нової хрунівської партії, хоч П. Певний виступає проти політичних партій в своїй „Ниві", кажучи, що це є цілком непотрібний спосіб орґанізації. Можна зрештою йому повірити, що для нього і його хлібодавців партії, які не йдуть по лінії Варшави або воєводи Юз-го, є небажані. Бо кожна орґанізація, яка дійсно бореться за права й краще майбутнє українського народу та опирається *на власні сили*, без орієнтацій чи то на Москву чи на Варшаву, є для наших противників і їхніх наймитів сіллю в очах.

Згаданий „конґрес ВУО" має розпочатись Службою Божою в Чеснохресній церкві, яку відправить прот. Кашевський, отже... тримайся Волинь, бо з Божої ласки спасенне ВУО гряде!

Слід ще згадати, що П. Певний, щоби показати, що хтось його проєктом заснування ВУО цікавиться й Певного підтримує, *сам* фабрикує в редакції своєї „Ниви" листи ніби як голоси „народу", селян, кооператорів і т. п., в яких виписує для себе самого і своєї компанії всякі приємні „компліменти" в роді того, як нижче виїмки з одного з таких „голосів народу" наводимо.

В цьому „голосі" м. ин. читаємо:

„Від довшого часу передплачую „Українську Ниву", тому є свідком усього її шляху, всієї роботи, яку перевела на північно-східних землях „Українська Нива".

Шлях той був тяжкий, робота просто каторжна, бо „Українська Нива" не йшла за вулицею, не вживала демаґоґії, а протиставила всьому творчу працю. Тепер, коли „Українська Нива" є, так би мовити, в зеніті своєї слави, вона перейшла до більш рішучого наступу.

До наступу за правду й волю. Цей наступ повинен вдатися, бо за „Українською Нивою" сьогодні є все свідоме українське громадянство, а тому останнім моментом напруження творчих сил української демократії явиться Волинське Українське Обєднання".

Читаймо далі:

„...Так, лише творчим зусиллям чесних людей Волинь здобула нарешті свою правдиву українську репрезентацію".

Або як ніби-то „голос селянина" „Нива" пише:

„...Багацько ми мали послів з Волині, але від них жадної користи не мали. А скільки лиха через них пережили, хай про те розкажуть матері тих синів, що опинилися у вязницях. Тепер не те; тепер інші посли, посли наші, посли великої праці. Тепер усі бачуть їхню працю. Там банк заснували, тут школу відкрили, там допомогли селянинові дістати кредит, кооперативи зорґанізували, оборонили вдовицю і пораду правну дали. Отак воно й повинно бути".

Такі й подібні „голоси", хто цікавиться, може вичитати в „золотій Ниві".

І насувається питання: щож це є — цинізм, глупота чи божевілля? Здається, що одне, друге й трете. Бо так брехати і в такий мерзенний спосіб шкалювати все, що лише нехрунівське, можуть тільки або безмежні циніки або божевільні. А врешті, „папір все витримає"...

„Реєстрові козаки", які носять титули послів одинки (з Українців) спільно з такимиж послами з Волині, Поляками мають закласти в Луцьку польсько-український клюб. Мета цього клюбу — ще більше ніж до тепер зближення чи, як кажуть, „вспулжиці" між Поляками зі санації а такими як П. Певний, О. Ковалевський й инші Бури. Дивно лише, для чого закладати цей клюб, коли для „вспулжиця" вже є „Рідна Хата". Зрештою, чи шкода громадського гроша? Диспозиційних фондів на такі імпрези ще вистарчить.

Підчас останнього свого кількатижневого побуту на Волині митрополит Діонисій м. ин. відвідав Луцьк. Як і взагалі ця поїздка на Волинь так і приїзд митрополита до Луцька мали характер візитації в звязку з недавнім призначенням для північно-західних земель Апостольського візитатора еп. Чернецького, чим церковна влада православної церкви страшенно занепокоєна. У звязку з цим митр. Діонисій як у Кремянці так і в Луцьку відбув довші конференції з волинським воєводою Юзефским. З нагоди храмового свята в св. Троїцькому луцькому соборі 1. VI. митрополит відправив при участи численного духовенства врочисту службу Божу, підчас якої перед вівтарем стояли скавтські прапори з *московськими* національними стрічками. Але це є лише один з фраґментів того московського духу, який панує в православній церкві. Присутні на акафисті, що його відправив митрополит Діонисий у т. зв. Іверській каплиці мали нагоду оглядати цікаву картинку: на бальконі редакції „Укр. Ниви", зібралась сама „еліта" луцької хлібоїдщини: П. Певний, інж. П. Пилипчук, Л. Михайлів і ин., а між ними й „новозаанґажований" співробітник „Укр. Ниви" Ігор Брянський чи „Obserwator", а „в мирі" Ол. Ковалевський той самий, якого „бабушку і матушку" ще так недавно згадував у своїй „Ниві" П. Певний, а в часі останніх виборів до сойму, коли Ковалевський кандидував на посла ще з листи 11-ки, в „Ниві" була поміщена на його „честь" карикатура малпи. Але цей добродій, як видно, чоловяга добрячий, не злопамятний: як потрібно для його особистих інтересів, він може перевернутись з націоналіста в 100 процентового хруня й навпаки. Так скоро може вибачити найбільші зневаги і навіть опльоухи. Словом, „добрячий" чоловік з того Ковалевського. А в дійсности все це гидке й безмежно рабське. Аж огида бере!

Дня 31. V. і 1. VI. ц. р. відбувся в Луцьку в салі Міського Театру український балет під проводом п. І. Щигла-Козака, Галичанина, колишнього учит. й співпрацьовника відомого В. Авраменка. Танці як українські так і кілька инших народів виконали переважно діти від 4 до 12 літ. Враження дуже миле; — за гарне виконання зібрані нагороджували маленьких і більших танцюристів гучними оплесками. Особливо гарне враження викликав виступ Тамари Вишнівської, учениці балетової школи в Варшаві. Вона по мистецьки і як на своїх 11 літ просто захоплююче, виконала ритмічну акробатику, балетове танґо й „Кайдани". Словом рідко коли таке миле враження лишається по якихсь виставах тощо, як це було після згаданого діточого балету. Шкода лише, що на обох виставах було дуже мало публики. Не було багатьох Українців (в лапках і без лапок), що бути могли й повинніб. Але що їм якийсь там український діточий балет?! До зацікавлення таким гарним мистецтвом ці панове очевидно не дозріли ще.

На закінчення цих рядків закликаємо все наше громадянство до підтримки (як моральної так і матеріяльної) корисної праці згаданого п. Ів. Щигла-Козака на полі плекання й ширення нашого національного танку. Всі, хто цею справою цікавляться, зволять звертатись до п. Щигла-Козака на адресу: Луцьк, Просвіта або — скр. п. 174. *В. Н.*

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

У найблищому числі „Українського Голосу" будуть зазначені на адресах всі залеглости передплати до 1. липня б. р. Просимо Шановних Читачів у краю й заграницею звернути ласкаву увагу на ці числа й вирівняти залеглість і передплату поштовою складанкою.

Ю. ГАСЕНКО. 9)

В село на спокуту.

(Продовження).

Ми залишили члена комнезаму важити й пішли на другу молотьбу. Тут знали вже про „реквізиційну комісію" й встигли приготуватись. На току працювала в повному ходу віялка, а коло неї великий ворох*) жита. Шпилька запідозрів, що тут зроблено якийсь „махер". Він шмигнув у клуню, звідтіль до соломи, а потім присікався до господаря:

— Де дів пшеницю?

— Яку пшеницю? — сміливо й призирливо став проти нього хазяїн.

— Не при тумана, а показуй змолочену пшеницю, бо й зпід землі найду, а тоді щоб не плакав — говорив Шпилька все гостріше й вовчим поглядом зиркав по подвірю.

— Слухай, преславний комсомольче, не будь пурисом і не бери на совітського бога, а придивись своїми балухами, що пшениці в мене й снопа не було. Забув, як торік в осени спродали за самообкладання?

— Кому ти очі замазуєш? А полова оце з чого? — потягнув Шпилька хазяїна до клуні.

— Дурню бичий, — глузливо засміявся господар. — Ти хазяйнував на свойому віку, бачив пшенишну полову?

— Остановіть машину й скласти акта, що хазяїн самовільно вивіяв і заховав пшеницю.

— Хто заховав? Що ти, блазню, в очі брешеш? — обурився гнівом господар і кинувся до Шпильки. Його стримали молотарі й одвернули лихо.

— Ач, босяк одеський. Йому все пшеничка сниться. Хочеться на „молотьбі" паланиць „напекти". Заколе вона тобі в піднебіння, поперек горла стане, чекай.

— Цить, Михайле, нащо тобі чорта зачіпати — стримувала господаря жінка.

Він замовк, заходившись допомагати коло снопів, а Шпилька став акта писати „за оскорблєніє голови комісії при іспольнєнії служебних обовязків". Акта склав скоро, та ні оден з приявних не хотів підписувати. Даремно лякав усіх, що будуть відповідати за тамування „контрреволюційної виходки"*) хазяїна; на його погрози ніхто на зважав. Мусів піти шукати „відповідного" свідка.

Залишившись коло машини, я чув рясну розмову, пересичену глумом ненависти й злоби на „власть":

— І де їх совість лізти в чуже добро та підщитувати?

— Еге, коли Бога нема в серці, то де вже та совість у них знайдеться? Душогубці, грабіжники законні та й тільки.

— Скажіть, чого раніш цього не було? Вчора вночі стукає якась марюка. Прокидаюся крізь сон, гадав, що якесь нещастя, аж це виконавець. Якого тобі лиха, питаю. „Молотіть хліб, Іване, та вивозьте податок, бо штраф буде великий. А сказись ти, думаю. І чого така гарячка, що аж серед ночі люд трудящий куражити, мало за день вуха натуркотять та нашарпають по всяких канцеляріях? Чого вони так спокою не дадуть з тим хлібом?

— Бояться, бачите, щоб чоловік, бува, більше не зів, як йому законом положено. Хлібозаготівка, каже... Колись теж скуповували зерно, спроваджували за границю, алеж нам очей не дерли та не змушували. Чоловік собі спокійно змолотив, вивіяв, продав, скільки схотів, — ніхто на нього не відався. А тепер: ще хліб на полі, а вам уже рахунок предявляють і то кожного дня новий. Єй бо, оце цілий тиждень мені гавкають: у понеділок принесли податковий пашпорт на 46 пудів, у вівторок дістав розрахунок недоїмки за торішнє самообкладання на 18 пудів, у середу кооператива за контрактацію на 34 пуди нагадала, вчора загадав на аґронома 6 пудів дати, сьогодні ранком приходили дати на ремонт сільради; і так що дня. Змолотиш хліб та й не надивишся на нього; ще з осени загребуть добро, а зимою хоч зуби клади на полицю.

— Виходить, як у тій пісні, що за моє жито та мене ще й бито.

— А не один піде до Допру паритись. Я перший там певне буду. Присягаюсь, що як до мене прийде перервати молотьбу, єй бо, на вила проштурхну. Одвічатиму, та хоч знатиму защо.

*) Мішок.

*) Виступу.

Брак етики в журналістиці.

(З приводу статті „Анархія“ в „Новому Часі“).

Дня 6. червня відбулися в салі „Української Бесіди“ у Львові Загальні Збори „Т-ва Прихильників Освіти“, що мали бурливий характер з приводу конфлікту молоді зі старими. Відношення молоді до старих не є у нас у теперішних часах ідеальне. На цю тему можнаби богато писати й радити, але не в такий спосіб, як це робив і робить „Новий Час“ у своїх статтях на тему доросту в теперішних політичних партіях, а особливо в останній статті з дня 10. червня під заголовком „Анархія“. Вже самий наголовок вказує, що автор цьої статті дише ненавистю до студенства і, що ця ненависть прибирає у його патольоґічні форми, які більше анархізують українську суспільність, як виступ студенства на Зборах Просвіти, чи Т-ва Прихильників Освіти. Ціль цьої статті знана нам, як рівнож і її автор. Ще не вилічилося студенство з плюгавства, яке той автор запровадив кілька років тому в студенському життю; ще не перевелися типи студентів, яких підтягається під поняття „боднаровичівщини“. Ще тепер мститься на нас це, що автор статті з „Нового Часу“ стояв якийсь час на чолі ґрупи студенства, яку здеправував, звихнув їхню ідеольоґію, зробив з них наємників політичної партії, яка по своїй ідеольоґії була далекою й чужою для студенства, як далекою від дійсного й правдивого становиска студенства на Зборах „Т-ва Прихильників Освіти“ є осоружна стаття „Нового Часу“.

Не журба над долею українського студенства, не матеріяльна й моральна опіка, ані національна потреба диктувала авторові цю статтю, але злоба й гнів на студенство за це, що воно кілька років тому протиставилося деморалізуючій роботі автора серед студенства, що не приняло його політичних поглядів, що не допустило і тепер не допускає, щоби вплив автора з „Нового Часу“ мав якийнебудь доступ до загалу студенства.

Але не лише на студенство веде „Новий Час“ наступ. Відколи автор прийшов на місце начального редактора Дмитра Палієва, тоді „Новий Час“ зробився вуличною ґазетою, яка в безсоромний спосіб накидається на кожного, хто не зробить гарного реверансу перед політичними концепціями начального редактора. Були ми свідками, як „Новий Час“ наступав якийсь час солідарно з інтернаціональними часописями на „Літературно-Науковий Вісник“ і його редактора Др. Донцова за це, що цей останній радив редакторові „Нового Часу“ вернутися до політичної шкільної лавки і старався ідеольоґічно оформити світогляд студенства, а який був крайно шкідливий для особистої, політичної карієри редактора з „Нового Часу“. Перед кількома тижнями цей самий „Новий Час“ нападав на голову „Т-ва Прихильників Освіти“ за це, що цей останній не вспів знайти етноґрафічної границі на західних українських землях. Але це не перешкодило редакторові „Нового Часу“ виливати крокодилячі сльози над паном президентом Децикевичем з приводу закиду, який зробили йому студенти на Зборах „Т-ва Прихильників Освіти“.

Треба мати мораль і послідовність у писанню, хотяйби навіть хтось був начальним редактором „Нового Часу“, бо лише повія не має моралі й послідовности.

Поклін „Нового Часу“ в сторону Др. Копача був дуже невлучний. Кожний, хто був на Зборах „Т-ва Прихильників Освіти“, признає, що крайно провокуючий виступ Др. Копача спричинив інцідент, який мав місце при кінці Зборів. Лише редактор з „Нового Часу“ не бачив і не чув цього, тому робить з Дра Копача отвертого чоловіка, який кинув слова правди в вічі студенства. Але як були сказані ті „слова правди“, як вони зогиджували студенство, про це „Новий Час“ мовчить, щоби не попсувати враження, яке хоче викликати своєю статтею. Ця стаття має на ціли потрясти українську суспільність й наставити її ворожо до студенства. Тому товстим друком голосить „Новий Час“, що „Т-во Прихильників Освіти“ розбило українське студенство. Це вже гидко читати, бо Збори „Т-ва Прихильників Освіти“ 6. червня не розбито, лише перервано, а їх докінчення відбудеться 15. червня. Яку ціль може мати „Новий Час“ пускаючи такі брехні і трівожні вісти у край?!

Ціль ясна. Автор статті в „Новому Часі“ хоче поріжнити українське студенство з масами народу, хоче зогидити студенство в очах народу, позбавити його моральної й матеріяльної піддержки, кинути в матеріяльну нужду, а пізнійше здеправоване й морально винищене тягнути під свій прапор, щоби в той спосіб доставити доріст політичній партії, до котрої вже раз вів автор студенство і в якій є членом Центрального Комітету.

Отсе є ціллю „Нового Часу“ й статті під заголовком „Анархія“. Студенство вже від давна знає наставлення редактора „Нового Часу“ до нього, воно не дасть собі по головах їздити комусь, хто при помочі студенства добився редакторства в „Новому Часі“ й членства в Центральному Комітеті Унда. Українське студенство не хоче бути наємником ідеольоґічного банкрота, який мав і має хорі аспірації відіграти визначнішу ролю в студенському життю. Що студенство не хоче думати катеґоріями редактора „Нового Часу“, це ще не вистарчає, щоби йому закидувати дурноту і політичний анальфабетизм, як це послідовно робить від якогось часу „Новий Час“. Ми самі хочемо бути для себе, хочемо працювати й працюємо для ідеї, яка живе в українських масах, а всякій спробі перешкодити нам у цій праці будемо всіма силами протиставитися. Це собі повинен запамятати „Новий Час“.

Колодзінський Михайло, студ. прав.

Червень — місяць допомоги українським інвалідам й охорони стрілецьких могил. Кожний Українець складає жертву на ті цілі.

Про студії в Брні (Ч. С. Р.).

У Брні є дві техніки, німецька й чеська. Умовини загально є ті самі, з тою лише ріжницею, що на німецькій треба платити повну оплату 700 кор. ч., а до половини можуть бути звільнені лише ті, котрі предложать відповідне свідоцтво незаможности й свідоцтво зрілости з дуже добрим поступом. Вписи на німецькій техніці для чужинців є 7. і 8. X., а на чеській від 26. IX. до 15. X. Крім тих речинців є ще додаткові: на німецькій техніці до 20. X., а на чеській до 30. X. За додаткові вписи доплачується 50 кор. ч.

Німецька техніка має такі виділи:

I. Ingenieurbauwesen: A. Konstruktive und verkehrstechnische Richtung. B. Richtung für Wasserbau und Wasserwirtschaft. II. Vermessungsingenieurwesen. III. Hochbau und Architektur. IV. Maschinenbau. V. Elektrotechnik. VI. Chemische Abteilung. VII. Allgemeine Abteilung.

Крім того є на німецькій техніці два дворічні курси: асекураційний і мірничий. Чеська техніка має ті самі відділи з виїмком вище згаданих курсів. На обох техніках треба складати вступний іспит з начеркової ґеометрії й рисунків. Вступні іспити здається в кількох речинцях, але конечно треба зложити до 20. XI. До іспиту треба переробити з підручника „Начеркова ґеометрія“ Бартля підставові річи, як: мети, клади, обороти і т. д., добре треба знати: криві, проникання й тіни. З вільноручних рисунків рисується олівцем якийсь модель, при чому звертається увагу на викінчення праці. Управа Укр. Студ Спілки уряджує кожного року курси для пе

— До вас, Хведоре, не підуть. Чули, що це лиш злосних куркулів общитують.

— Кому ви вірите? У них куркулі, як панські рукавиці, що дня міняються. Сьогодня ви куркуль, завтра вас не стало, роскуркулили, — мене куркулем обзивають. Хиба вони куркуля шукають? Якраз! Доброго господаря та повної комори. Дивіться на Амоса Кудлая; родився у панській казармі, наймитував весь молодечий вік, всю революцію за свободу бився, раненіє має, ще й здається орден червоного прапору, перший на селі ревком зорґанізував, розкулачував, не одному з наших сала за шкуру залляв, — словом, був перший незаможник, серед власти терся, на зїзди їздив. І чого дослужився? Покинув за комуну галасувати, взявся до господарства й цього року в куркулях опинився. Тепер клене себе й всіх комісарів, волосся на собі рве.

— Скажіть на милість... І до чого воно йде? Була буржуазія — попроганяли; насіли дрібних власників — знищили; взялись до заможніших, — розкулачили, зрівняли. Гадалось, буде тихо, аж вони куркулів видумали. Землі у всіх однаково, а куркулі ростуть як гриби. Так і бійся, щоб куркулем не охрестили та не зграбували. Доведеться мабуть таки піти в тую комуну...

— А воно до того хилить. Хиба-ж це не комуна, не панщина? Чиж світ коли чував, щоб так над господарем знущались?

Я стояв серед двору й під впливом цих дошкульних фраз почував себе справжнім здирщиком, аґентом влади. Почув фразу і на свою адресу: „Одного грабіжника здихались,*) то другого прислали, але й цей догавкається свого“. Було прикро й боляче, що я, заховуючи найглибше співчуття до селянської долі, стаю перед селом як його ворог. Ледви дочекався Шпильки й пішли далі.

В пятому подвірі стався скандал. Господар Проценко Марко не пустив нас у двір. Ще Шпилька рота не роззявив, як Проценко його за плечі і вивів на вулицю. Заартачився Шпилька, лізе в подвіря, а Проценко проти нього з буком:

— Іди, босяче червоно-рогатий, бо як стукну, то не діждеш більше людям очі дерти; тут тобі буде вічна комуна.

Шпилька роспалився:

— Виконавець! Іменем сільради взять куркуляку до сільради й дати нам змогу виконувати державний обовязок!

— Іди, чоловіче, по доброму, коли хочеш голову здорову мати — радив Проценко виконавцеві.

— Чого дивишся? Убрать його з дороги, — скомандував наїжений Шпилька, а сам підступив і штовхнув Проценка в груди.

Він поточився назад, але враз замахнувся й тарахнув Шпильку по голові. Цей глухо скрикнув і похилився на тин. Проценко не задовольнившись одним махом кинувся на нього відомстити злість.

Я, мимовільний свідок прикрої сцени, відчувши біду, став голосом повним милосердя гамувати Проценка. До речі, підбігли від машини люди й стримали розлютованого господаря. Відбулась німа, але багатозначна сцена. На Шпильку зорило призирливим поглядом кілька десятків очей. Він мовчки піднявся й тримаючися рукою за напухлу ліву щоку, попростував вулицею. Почервонілий, згорбившись як злодій з невдалої крадіжки, ступав я за ним готовий крізь землю провалитись.

В сільраді не було нікого.

— Пишіть до міліції, а копію до ГПУ: вислати негайно 5 міліціонерів, щоб перевести арешти; куркульня вчинила бунт і побила кріваво комсомольця підчас виконання державних обовязків.

Збивати Шпильку я не відважився. Дорогою він закинув, що я не виявляю ніякої активности на громадській роботі. Замість аґітувати як учитель, грамотна людина, — я підозріло мовчу.

Заяву — виклик написали й послали екстреним виконавцем до району. Зденервований вертався я до дому. Оце так громадська робота! Тут не тільки „ісправлять“, а до решти доконають людину. Так ото яке воно справжнє радянське село! І серед таких умов жити й працювати сільському вчителеві?! Кляв у душі хвилину, коли погодився їхати на село. Весь вечір ходив пригноблений, місця не знаходячи.

Вночі приїхали два міліціонери й арештували Проценка Марка та Довганя Михайла.

(Д. б.)

*) Позбулися.

ереоблення потрібного матеріялу до іспиту, про що своєчасно повідомить товаришів, котрі бажалиб сюди приїхати.

Є ще в Брні факультет фільософічний, природничий і висока школа аґрономічна з виділами: рільничим і лісовим. На обох виділах оплати такі самі як на техніці. Студії тревають 4 роки. На лісовім виділі треба складати вступний іспит з математики (початки діференціялів і інтеґралів) і начеркової ґеометрії (вимоги як на техніці). Від іспиту є звільнені абсольвенти реальних ґімназій і можуть бути звільнені абсольвенти прочих середних шкіл з дуже добрим свідоцтвом зрілости.

Крім згаданих високих шкіл є тут ветеринарія й медицина. На ветеринарію приймають без іспитів. Оплати виносять на перший піврік близько 400 кор. ч.; речинець вписів такий самий як на чеській техніці. Що до медицини, то блищі інформації дає Управа Укр. Студ. Спілки.

На всіх високих школах в Брні тревають студії пересічно 4—6 літ, з виїмком виділу мірничого, де студії тревають 3 роки.

Щоби дістати пашпорт на виїзд, треба предложити в старостві посвідку з якоїнебудь тутешньої високої школи. До одержання такої посвідки належить прислати леґалізовані копії: свідоцтва зрілости, метрики, цертифікату приналежности й свідоцтва моральности. З такої посвідки треба зробити леґалізований відпис і лишити його в старостві, а оригінал предложити треба в чеськім конзуляті. Крім вище згаданої посвідки треба предложити в конзуляті заяву родичів, в якій зобовязуються й є в стані удержувати свого сина (дочку) на студіях у Чехословаччині. При тім треба зазначити маєтковий стан родичів і все це потвердити в суді. Вписатися в означеному речинці мусить кожний особисто, при чому мусить предложити оригінали документів. На життя треба тут місячно найменше 400 кор. ч., вчисляючи лише харч і мешкання з постілю. Докладніщих інформацій уділює „Vybor Ukr. Stud. Spolku" Brno Bočni 2. Č. S. R.

На відповідь треба залучити 1·50 зл. в значках почтових.

Управа Української Студенської Спілки в Брні.

Дайте моральну й матеріяльну поміч тим, котрі впали жертвою найвищого громадянського обовязку.

Що чувати в таборі волинської яничарщини?

Розбивацька й продажна праця, яку веде на Волині ґрупа еміґрантів, що гуртуються при редакції „Української Ниви" і при инших подібних „пляцівках", створених по наказу певних чинників і за їхні гроші, є без сумніву шкідлива українській національній справі. Але треба з притиском зазначити, що ця шкода є дуже незначна. А коли приняти під увагу, скільки на це витрачається з диспозиційних фондів громадського гроша, то треба ствердити катеґорично, що таки даремно сиплють на цю „імпрезу" громадські гроші. Кожний мало-мальський успіх на полі розбивання незалежницького українського громадянства й приєднування щирих чи нещирих прихильників коштує дуже дорого аранжерів цієї „реґіональної" політики.

Так напр. „Українська Нива", якої майже ніхто не читає за винятком війтів, солтисів і частини еміґрантів або аматорів безплатного читання ґазет, та яку адміністрація цеї рептильки роздає безплатно на ярмарках, коштує кілька тисяч місячно. „Рідні Хати" в Луцьку й Рівному — дістають субсидії; орґанізаційний апарат — секретаріяти ББ і ріжні платні аґітатори коштують чимало теж. Є ще сила й ін. імпрез, які коштують їхніх аранжерів чимало гроша. А все це разом складає досить поважну суму грубих тисяч у теперішній час загальної господарської кризи. Але як згадано, успіхи цеї „роботи" такі мізерні, що про них і згадувати не вартоб. Бо все свідоме українське громадянство міста й села Волині (за винятком дуже нечисленних платних чи матеріяльно заінтересованих одиниць, що привикли служити чужим богам) ціну цій праці табору зради знає й відповідно працю цю оцінює.

Одначе для того, щоби всеж загал українського громадянства знав, що діється в цьому таборі, час од часу подаємо короткі інформації про це, при чому застерігаємось, що з панами зпід стягу „У. Ниви" полемізувати не будемо, вважаючи це пониженням нашої гідности. Це наше становище основуємо на тому, що з такими „орґанами преси" як „У. Нива" не полемізується. А що ця наша опінія про „У. Ниву" має підстави, досить взяти в руки хоч одно число цеї „ґазети", щоби такий висновок зробити. Бож вся ця писанина має на меті лише сплямувати все чесне, незалежне та національно думаюче українство та вислужитись своїм хлібодавцям і то в дуже ганебний спосіб.

І так, як довідуємось з тоїж польської (чи пак „Української") „Ниви", посли ББ П. Певний, Богуславський і К-о по наказу певних чинників закладають в Луцьку т. зв. „Т-во прихильників православної освіти та охорони традицій православної віри". Як подає „Нива", це Т-во буде складатись „з православних віруючих цілої Польщі без ріжниці національних та політичних переконань". Отже до нього належатимуть і Москалі — найбільш зажерливі РНО-вці й україножери Роґальскі, Павлюковські, Петрухіни і ін., що є на „жолді" польського уряду. Одним з активних „радників" цеї „імпрези" має бути Ол. Ковалевський — церковний староста української Брацької церкви в Луцьку, той самий Ковалевський, який не так давно писав у „Ділі" статті проти тогож православія, які передруковувала „Нова Зоря". Дійсна ціль створення цього „Т-ва" є трівога не на жарт з приводу призначення греко-католицького епископа о. М. Чернецького й намагання паралізувати в цей спосіб його працю; инакше кажучи рятувати московсько-урядове православя, яке тріщить по всім швам. Російська варшавська „За свободу" аж захльобується з радости з приводу створення такого Т-ва й тішиться, що аж тепер „Українці й Москалі в обличчі спільної уніятської небезпеки подали собі руки". (Wiwat, панове Певні!)

Як довідуємось далі з досить поінформованих джерел, певні урядові чинники, а також провідні кола центру ББ, нібито незадоволені проєктом П. Певного закласти т. зв. „Волинське Українське Обєднання" (ВУО), а також — заложенням т. зв. Волинського Зєдночення Праці" (робітничий інтернаціональний профсоюз), на чолі якого став „сам" той-же Певний („соціяліст", безбожник і церковник, але одночасно — прим. склад.). Як кажуть, що-до заснування цього ВУО „начальство" п. Певного каже „не позвалям"; рівнож мають пустити „кантом" і цей санаційний проф. союз „соціяліста" Певного в спілці з Поляками з ББС. Мотивом такого відношення до заложення ВУО з боку верхів ББ є нібито те, що заложення такої „партії" (чи не партії) булоб конкуренцією для проурядового ББ.

Нарешті ще одною з новинок про „діяльність" згаданих панів є вперта чутка про призначення урядового комісаря в Чесно-хресному Брацтві в Луцьку. Про це гово-

ЯРОСЛАВА МАНДЮКОВА.

В КРАЇНІ ПОМАРАНЧ.

На згадку Італії кожному уявляються в мріях чарівні сади з розкішними пальмами, помаранчевими гаями, міртовими алеями, якими проходжуються чорноокі фашисти. Колиж ця мрія стане дійсністю, її краски трохи бліднуть, як звичайно мрія, яка дістає закраску дійсности.

Італійська земля дуже вбога, нагі скелі, нужденні поля, обідраний, затурканий, до долу пригнутий, розчіхраний мужик. Нова фашистівська держава, якій світова війна принесла синтезу сил, створила нову Італію, оперту на трівких основах „правди, певности й світла". Самі фашисти у чорних, під бороду запнятих сорочках, маленьких шапочках з кутасами над чолом, представляються імпозантно. Колиж додамо до цього двоє палких, наче вуголь чорних очей, можемо вірити, що такий чоловік здібний до геройства й посвяти. Їхнього Дуче Муссоліні ціхує ця сама впертість й сильна воля, але великість його можлива тільки длятого, що піддержують його тисячі малих героїв наче та филя, на якій він всевладно спирається.

Велика одиниця ґрупувала завжди біля себе приклонників, які з ентузіязмом відносилися до неї. Саму італійську масу дуже важко порушити, длятого в Італії нема революцій; не булоб сильних одиниць, не булоб історії.

В Італії бачимо єдність. Правда, народ зліплений з богатьох племен, які цілком ріжнилися між собою, почувається одним. Щоб зрозуміти італійську психіху, мусимо блище приглянутися їхньому життю.

Італійці страшенно консервативні. В них панує матріярхалізм; жінка мріє тільки про це, щоби дійти до поважного віку матрони й перебрати владу у свої руки.

В способі варення вони теж незмінні. Старинні роскопки доказують, що Етруски заїдали ці самі макарони, що їх їдять Італійці й досі. У кожному ресторані, у кожному домі, вам день-в день подають обємисту миску макаронів, облиту помідоровим сосом, посипану пармезаном.

Форма цієї страви є ріжна й всюди вони пхають їх, до мяса, до зупи й на лакомінку, так що я з острахом гляділа нераз, чи часом з кави не виглядає який макарон. Ми зразу хотіли обчисляти, скільки кільометрів макарону проковтнемо підчас нашого побуту в Італії, але опісля рахунки помішалися й все пропало.

Італійська жінка дуже нерадо розлучається з родиною, вона хоче завжди мати всіх при собі. Длятого, коли хтось женитися з Італійкою, мусить добре надуматися, бо мусітиме жити зі всею її ріднею. Неодин задрожить на цю згадку, але найкраща рада, не женитися з ними.

Росказували мені, що Італієць дуже великодушний; є це так звана „джентілєцца", яка ціхує навіть розбишак.

За це, як я сама переконалася, вони страшенні комедіянти; кожен з них виглядає наче вивчений актором сценічний інтерпретатор. Всякі їхні бесіди повні жестів і малпячої міміки. Навіть у такій поважній хвилі, коли у церкві появляється св. Отець, вони кричать, плескають у долоні, друться одні другим на голову, на примурки й верещать що сили „Евіва папа"! Або в церковній процесії вони кидають помаранчами, закидують коріяндолі, плескають у долоні; чиста комедія!

Театральний герой Д'Анунціо зовсім випадково відограв ролю кондотєра й створив кілька сторінок історії. Про нього розказують, ось яку подію: Одного разу запрохав він Чічеріна до своєї віллі в Ґардоне. Після виставного бенкету вніс лакей шаблюку на підносі. Цікаво поглянув на це Чічерін і спитав:

— Чого це тобі принесли шаблюку?

Д'Анунціо спокійно замкнув двері на ключ і граючись гострим вістрям поглянув зпід лоба на приятеля:

— Мій коханий, прийшла мені гарна думка, хотівби я зітяти тобі голову!

Чічерін поблід.

— Ануж — думає большевицький достойник, — прийде йому фантазія й когут не запіє по мені.

Довго любувався Д'Анунціо враженням, яке викликав його помисл, а врешті:

— Відложу на пізніше, бачу, ти схвильований.

З цього жарту бачимо, як плитким являється чоловік, яким гордиться Італія. У всіх його творах кромі чудної мови духа ви не найдете.

Ця сама риса ціхує всіх Італійців; вони співають наче птички, малюють, пишуть поезії, але не переживають свойого твору.

З цеї причини на полі духа вибивається тільки ґеній, пересічних творчих сил в їх нема.

Під італійським блакитним небом викохуються ґеніяльні твори людського духа, у яких ми повинні заглублюватися й дошукуватися краси.

Ми повинні вчитися від них єдности й взагалі старатися з кожної нагоди витягнути для себе якусь користь.

риться в Луцьку як про факт неминучий, який *за згодою* теперішнього проводу Брацтва, призначеного воєводою, інж. Пилипчука, згаданого п. Ковалевського і Спілки — має статись в найближчому часі. Такто догосподарювались пп. Пилипчуки і спілка і до того стану довели старе православне Брацтво, яке істнувало як самостійна церковна орґанізація понад 300 років. Отже справа з затвердженням статуту Брацтва є цілком виключена; ця орґанізація як самостійна релігійна одиниця перестає істнувати. Докладніше про це іншим разом. *В. Н.*

У осіб пригноблених, вичерпаних, нездібних до праці, природна гірка вода „**Franciszka Józefa**“ викликує обіг крови, скріпляє здібність думання й охоту до праці. Жадати в аптиках і дроґеріях.

Що чувати в світі?

Німецькі справи в осередку світового заінтересовання. — В останніх часах мали місце дві події, що прикували до себе увагу цілого світа. Перша з них це 12 тий зїзд німецької орґанізації „Штальгельм“, що відбувся в місті Бресляві, при участи 140 000 умундурованих членів згаданої орґанізації й біля 100.000 видців. На зїзд запрошені були бувші високі військові достойники на чолі з б. німецьким престолонаслідником, які й відбули після військових зразків перегляд штальгельмівських відділів.

Згаданий зїзд, якому супроводило велике одушевлення зібраних видців, викликав так в Німеччині як теж і за її межами підсилення й розбурхання войовничих настроїв.

З голосів німецької преси характерно відзначити становище поміркованих ґазет, які приняли на себе ролю сикавки для гашення політичної горячки, викликаної в краю штальгельмівським зїздом. „Берлінер Таґеблят“ пише між іншим: „Армія 140.000 вояків Штальгельму влаштувала у Бресляві велику параду перед кронпрінцом і маршалами давньої армії. Понад полями де вправляли штальгельмівці, літали незнані літаки, а 250.000 присутніх складало там патріотичні присяги, з горіючими від ненависти й зверненими на схід очима. Була це атмосфера похожа на ту, яка царила на передодні минулої великої війни“.

Таким та подібним голосам німецької поміркованої преси вторують голоси усіх французьких ґазет, з поміж яких найбільш поважні й знаменні є слідуючі місця: „З відбутого зїзду „Штальгельму“ у Бресляві виходить ясно, що в Німеччині є щонайменше 150.000 молодих людей, охочих до добровільного відбування військової служби“... *(Action Franc. ч. 159.)* „З військового становища беручи, це знаменна річ, що так швидко можна змобілізувати й зосердити в Німеччині в одному місці 140.000 умундурованих людей, які, як це кидалося у вічі, є прекрасно по військовому вишколені. З політичного боку беручи, треба підкреслити, що „Штальгельм“, якого провідники кидають тепер в бік Польщі найгостріщі погрози, а тамтого року кидали їх в бік Франції з нагоди свойого зїзду в Коблєнції, — що цей самий „Штальгельм“ користується підтримкою президента Гінденбурґа та цілого уряду“... („Journal de Debats“ ч. 153.).

Друга подія, про котру заговорив цілий світ, це гостина німецьких міністрів в Чекерс. Анґлійські міністри мали обіцяти своїм німецьким гостям піддержку в справі обмеження сплати воєнних відшкодовань, та мали спільно узгіднити становище відносно загально світового пляну обезброєння.

З голосів французької преси виходить, що Франція й чути нічого не хоче про зменшення відшкодовань з боку Німеччини.

Однак в справі німецьких відшкодовань рішаючий голос матиме Америка, а вона вже від деякого часу виявляє охоту допомогти облегчити цей тягар, що його двигає Німеччина. Америка розуміє, що сплачування Німеччиною воєнних відшкодовань, які виносять 20 відсотків усього німецького державного буджету, сьогодні їй рішучо не під силу.

Після виборів до парляменту в Румунії. — Ми вже писали, що при останніх виборах до румунського парляменту, здобув більшість мандатів урядовий бльок. Це не було важко передбачити. Тим більше, що в Румунії за весь час існування там парляментарної системи, не було випадку, щоби уряд переводячи вибори не здобув в них більшости мандатів. Так було тоді коли при попередніх виборах (1928 р.) була при владі народня партія Маню, яка здобула була тоді 333 мандати, так було й в теперішних виборах, в яких урядовий бльок здобув 280 мандатів, а Маню лише 30.

В звязку з останніми румунськими виборами цікаві завваги подає з Букарешту анґлійський дописувач щоденника „Таймса“: „Найбільше цікаве в останніх виборах було масове здержування від голосовання. Загалом віддано біля 700.000 голосів менше, ніж було управлених до голосовання. В самому Букарешті голосувало лише около 30% виборців. Коли взяти під увагу тих, що здержалися зовсім від голосування й ті голоси, що їх уневажнено, то на загал голосувало не більше як половина виборців. Чи причина цього явища лежить у байдужности населення, чи це є протестом проти цих засобів, при помочі котрих переводились останні вибори, — не знати. Треба радше думати, що це був протест, бо за кілька днів після закінчення виборів одна лише партія Маню внесла біля сотні скарг за неправильно переведені вибори на місцях“.

Зміна американського становища в справі воєнних довгів. — Зєдинені Держави Півн. Америки, що являються головним вірителем усіх европейських держав, не хотіли до недавна згодитись на ніяку зміну в сплачуванню довгів з боку Франції, Анґлії та Італії. Думка про неуступчивість опановувала в однаковій мірі уми урядових кругів як і усеї громадської опінії. Це становище Зєдинених Держав Півн. Америки змушувало її довжників у свою чергу тиснути Німеччину в справі сплати воєнних відшкодовань, щоби могти цими грішми платити свої зобовязання й довги Америки.

Тепер Америка змінила, чи краще сказати склонна змінити своє становище, руководячись очевидно при цьому власними інтересами.

Господарська скрута опановує щораз сильніще Зєдинені Держави Півн. Америки. Американцям залежить отже на цьому, щоби европейські ринки збуту не корчились. Вона боїться, щоби европейська скрута не придавила разом з Европою її самої.

Тому Америка є рішена не лише на уступки Европі в справі довгів, але вона, як це видко з останніх заяв урядових чинників, є рішена зробити натиск на своїх довжників в справі облегчення сплат воєнних відшкодовань з боку Німеччини. Кілька днів тому заявив предсідник комісії закордонних справ американського сенату, що коштом Німеччини не можуть зброїтись аж три европейські держави, себто Анґлія, Франція та Італія. Натиск цих держав на Німеччину в справі сплат величезних рат відшкодовання, а разом з цим шал зброєння, це на думку Америки головна причина застрашаючої господарської скрути в Европі. Найважнійше місце згаданої заяви звучить: „Така поведінка згаданих держав, а головно Франції, це явне нарушення інтенцій й духа версайського трактату“.

Ці погляди — це відзеркалення так громадської опінії сьогодняшної Америки, як і становище уряду. Коли Европа хоче жертв і уступок з боку Америки, то мусить зрозуміти, що вона не може згодитись на них тоді, коли та сама Европа видає величезні гроші на зброєння. Отже Европа мусить вибирати одно з двоїх.

Таке становище Америки йде на руку Німеччині, бо це допомоглоб її скинути з плечей принайменше частину тягару сплат, а по друге довелоб до припинення французьких зброєнь, а це означалоб конець французьких диктатів Европі.

Розуміє це Франція й тому вона така поденервована вислідами німецької гостини в Чекерс і становищем Америки.

Ширіть „Український Голос“!

З польських справ.

Справа б. посла Ґребе. Дня 10. червня відбулася перед апеляційним судом у Познані відклична розправа Німця, посла Курта Ґребе, якого суд засудив у падолисті 1930. року на шість місяців вязниці за його протидержавну діяльність. В суді просив Ґребе, щоби його переслухувати німецькою мовою, бо йому тяжко говорити польською. Предсідник не згодився, а обвинувачений цілком не відповідав на питання. Вкінці справу відложено, бо злучили її зі справами инших обвинувачених.

Воював з „одинкою“ й стратив око. Письменник і публіцист Адольф Новачинський (він вихрест) є завзятим противником „одинки“. За це побили його три молодці у театрі в Варшаві, а в бійці завадили в око. На Новачинського робили напад ще у грудні 1927. р. і зранили те саме око. Тепер Новачинський осліп на ліве око, а що грозила втрата зору й в правім оці, то лікарі виняли йому ліве око.

Справність почти. При нагоді, як слідчий суддя Демант взивав до себе „берестейських“ послів, візвання посла Вітоса вернуло до суду з дописскою: „Wezwanie nie doręczone, ponieważ adresat nie zamieszkuje w odrębie doręczeń“. Тому що Вітоса випустили за кавцією, міг суд кавцію сконфіскувати, а Вітоса арештувати, якби не явився. Але адвокат дав йому на час знати й Вітос приїхав на переслухання та заявив судді, що весь час сидів дома й дивується, як почта могла його не знайти. (Ми часто стрічаємося в адміністрації часопису з фактом, що часопис вертає з дописскою „Zwrot, adresat nie przyjmuje“, а від читача приходять листи, в яких сварить на нас, чому не посилаємо часопису. Останнє 21. ч., вислане на адресу: Пані Стефанія Сеникова, Нове село, вернуло з дописскою: „Adresat wyjechał do wojska“. Що на це скаже Дирекція почт?).

Арештовання між урядовцями Найвищого суду у Варшаві. Минулого тижня наробило великого шуму арештовання бібліотекарки Найв. Суду, одного урядовця й аплікантки. Поліція впала на слід, що вони вели комуністичну пропаґанду, а недозволені книжки й відозви переховували в бібліотеці суду або між актами. Поліція перевела в бюрах суду й бібліотеці ревізію та арештувала вісім осіб. Цікаво, що всі вони Жиди.

Безробіття, демонстрації й штрайки. В Польщі є тепер понад 300.000 записаних безробітних, а допомогу діставали лише 140994. Вісти про демонстрації безробітних не переводяться. Доходить вже до розбивання та граблення склепів, бо голод це страшний дорадник. Польські часописи пишуть. У Варшаві прийшло у второк до штрайку трамвайників; усі трамваї станули. Почалося бунтом у варстатах, де робітники не хотіли згодитися на раціоналізацію праці, яка мала довести до того, щоби усунути часть робітників. На поміч варстатовцям пішли трамвайники. Доходило до розрухів у місті, бо штрайкуючі спинювали автобуси й змушували їх до штрайку. Варшавські комуністи мали велике поле до попису; була хвиля, де здавалося, що лише вони кермують трамвайниками, а не соціялістична партія. Маґістрат уступив перед домаганнями робітників уже в середу, але розаґітовані трамвайники не вертали до праці мимо зазиву професійних союзів. Але в четвер рано удалося провідникам переконати робітників, що дальший штрайк не має рації, як маґістрат виповнив усі домагання штрайкуючих. Штрайк виказав, що вплив партії П.П.С. на варшавських трамвайників змалів. Маґістрат утратив біля 400.000 зл., а також має втрату на порозбиваних возах.

Але не всім зле ведеться. В часі дебат над буджетом говорилося, що державна фабрика штучних погноїв у Мосціцах не приносить доходів. А тепер принесли польські часописи вістку, що надзірна рада тої фабрики признала ґратифікацію (винагороду) вісімдесять тисяч зл. для пані Звислоцкої, якої муж був директором фабрики через два роки. Пані Звислоцка є дочкою президента Мосціцкого. Виходить, що фабрика мала добрі

зиски, як може давати таку винагороду вдові за дволітну службу мужа.

„Аґітація“ при доповняючих виборах. У окрузі Плоцк—Серпц будуть доповняючі вибори 21. червня. „Одинка“ й опозиція ведуть завзяту аґітацію. Много послів їздить по окрузі, щоби спричинити побіду своєї листи. Два посли „Стронництва людового“, Пац і Врона вертали автом із села з віча. За ними надїхало тягарове авто з боївкою, уоруженою в коли й револьвери. Боївкарі казали послам вилізти з авта, а як вони не послухали, збили їх дуже, що Вроні аж руку зломили. Також забрали від них гроші. Так „делікатно“ йде аґітація. Авто напасників є власністю сеймику (ради повітової). а проводив боївкою повітовий урядник Łęski.

КРЕМИ Й МИЛА проти веснівок, скірних виприсків і прищів, відсвіжуючі церу — у великому виборі поручає: АПТИКА ПІД „ЗВІЗДОЮ“ в Перемишлі, вул. Францішканська ч. 24. біля міської вежі, — при Аптиці ДРОҐЕРІЯ.

Хроніка міжнародніх подій.

Дня 4. червня відбувся в анґлійському парляменті відчит пос. Мілени Рудницької про проблему української меншини в її найновішій стадії. Запрошення на відчит підписали представники всіх партій.

*

Шляхом через Париж наспіли відомости з Льондону, будьтоби підчас анґлійсько-німецьких нарад в Чекерс дійшло до порозуміння й згоди не лише відносно ревізії й зміни пляну Юнґа, але також в справі загального обезброєння.

З Берліна наспівають відомости, що Америка є згідна скреслити европейські довги під умовою, що Европа перестане зброїтись.

Поденервована французька преса подаючи це до відома, каже, що Берлін, Льондон і Вашинґтон зосередковують разом зусилля проти Франції та її военному провідному становищу в Европі. Знищити боєву здатність французької армії, це мета тих заходів, до яких ще приєднається мабуть Італія.

Анґлійський щоденник „Таймс“ підкреслює, що гостина німецьких міністрів в Анґлії означає остаточне звязання Анґлії й Німеччини узлами приязні, а приняття королем німецьких міністрів означає вирванне з історичної книги подій з років 1914—1918.

*

Майже в усіх більших містах Німеччини улаштували безробітні й комуністи вуличні демонстрації, получені часто з нападами й грабованням харчових склепів і маґазинів. В Берліні, Дісельдорфі, Дрезні та Гамбурґу дійшло до вуличних боїв поміж демонстрантами й поліцією. На вуличних барикадах згинуло кілька осіб.

*

Грузинське ґазетне бюро повідомляє з Женеви, що в совітській Грузії й Арменії перевело Ґ. П. У. масові ревізії й арешти серед найвизначніших старшин совітської армії. Арештовані стоять під замітом підготовки збройного повстання проти СССР.

*

Бувший німецький канцлер, а теперішний предсідник державного німецького банку др. Лютер оголосив в анґлійській пресі статю про сучасне господарське положення світа. В тій статі каже він між іншим: „Сьогоднішний стан Европи є куди гірший ніж перед війною. Бо перед війною обовязувало в Европі лише 13 окремих валют, тепер 27. Перед війною митні барієри виносили 8.000 км., тепер більше чим 20.000. Передвоєнна Европа не знала такого жахливого безробіття, як теперішна. В самій Німеччині четвертина всього населення це безробітні, які живуть на удержанні й коштом решти населення.

*

Литовський уряд повідомив апостольську столицю про те, що папський нунцій в Ковні став особою небажаною для литовського уряду й разом з тим зажадав відкликання його. Безпосередно після цього нунцій покинув Литву. Папа зажадав від литовського уряду подання причин невдоволення з особи нунція, але литовський уряд відмовився подати ці причини.

*

Непорозуміння поміж Ватиканом і фашистівським урядом досі не злагіднилося, хоча дається замітити певне успокоєння умів по обидвох сторонах.

*

Король Югославії носиться з наміром привернути краєві назад парляментарний устрій. Тим самим булаб скасована дотеперішна диктаторська система правління.

*

В СССР. йде тепер „збірка“ фондів на моторизацію прикордонних відділів червоної армії. У всіх фабриках СССР. відтягають на цю ціль 4—5 відсотків заробітних платень робітників.

*

Дирекція Міжнароднього Банку Виплат признала Австрії нову пожичку у висоті 100 міліонів австрійських шилінґів.

*

Справа німецько-австрійської митної унії має бути вже в найблищому часі розглядана міжнароднім трибуналом в Газі.

*

В Індії мали місце сильні селянські розрухи, спричинені насильним стяганням податків.

*

В Китаю зачалася наново домашня війна поміж ріжними китайськими ґенералами.

По всій Україні.

Півн. Західні Землі.

Про річний Загальний Збір „Просвіти“ не можемо богато написати, бо наша редакція не дістала запрошення на збір, тому не знаємо, як відбувся. З инших часописів знаємо, що головою Т-ва вибрав збір серед гучних оплесків п. Михайла Галущинського; до виділу ввійшло кількох членів „Католицького Союзу“.

Вийшли на волю: З бережанської тюрми вийшли на днях на волю: Питель Дмитро з Кривого, Борис Степан зі Серник, Іван Ярема і Репецький з Лапшина, Королишин з Гинович та Петро Турчин з Вербова (останній, це ученик 8. кл. розвязаної ґімназії в Рогатині, що недавно перейшов „на польське“).

Нові політичні процеси. Перед судом присяглих у Золочеві відбулася 5. червня розправа проти ґімн. учня Антона Демковича-Добрянського за злочин державної зради (приналежність до У. В. О. й поширювання „Сурми“ та летючок УВО.). Обвинуваченому присудили 18 місяців тюрми. Дня 6. червня перед тимже судом була розправа Ілярія Мельничука з Озірної, обвинуваченого о поширювання летючок У.В.О. Мельничукови також присудили 18 місяців вязниці. — Розправа проти 6 здогадних членів У.В.О. зі Збаражини, що зачалася 5. червня перед судом присяглих у Львові, скінчилася дня 10. червня вечером. Лава присяглих потвердила питання про злочин державної зради відносно всіх обвинувачених, а питання про злочин підпалу відносно Процишина й Гевка. На цій підставі суд засудив Василя Процишина на 8 літ тюрми, Богдана Гевка на 4 роки, Луку Ґелещука, Ярослава Романюка й Ярослава Кошеля кожного на півтора року тюрми, а Марію Гевко на рік. Оборона зголосила відклик. В часі розправи студент Богдан Хоминець з Тишівниці, якого переслухували як свідка, на питання предсідника трибуналу, за що Хоминець сидів у вязниці, відповів: „За те, що я Українець“. Прокуратор домагався покарання свідка за таку відповідь, а трибунал по нараді засудив Хоминця з місця на 2 доби арешту. — Дня 8. червня відбувся перед судом присяглих у Коломиї процес Богдана Білинського за злочин державної зради. Інж. Білинський, директор Пов. Союза Кооператив у Городенці, кандидував до сойму, а в часі аґітації арештували його. Лава присяглих заперечила 7 голосами питання про злочин державної зради, а суд увільнив його від вини й кари. У слідстві відсидів інж. Білинський майже 8 місяців. — Дня 10. червня ставав перед судом присяглих у Самборі бувший посол Антін Максимович за злочин державної зради й забурення публичного спокою; тих злочинів мав допустися своєю промовою на справоздавчім вічу 1928. року. По розправі засудив трибунал Максимовича на три місяці вязниці з відложенням кари на 3 роки. Посла Максимовича арештували були після розвязання сойму й він сидів в осени в самбірській вязниці.

Знову війна з панщизняним хрестом. У Сущині (пов. Тернопіль) стоїть недалеко церкви хрест, поставлений на памятку знесення панщини, коло якого щорічно моляться громадяни дня 16. травня. Цего року дівчата побілили й розмалювали хрест та прибрали цвітами. Але 18. травня прийшов комендант поліції з Прошови з постер. Корицьким (того самого Корицького засудив суд у Микулинцях дня 6. III. 1931 на 14 днів арешту за побиття Івана Сіранта з Осталець і Андрія Тичинського з Прошови) та розпитували, хто прикрасив хрест. Вкінці постерункові зібрали місцевих Поляків, які на приказ поліції обскробали хрест рискалями й перебілили. На запити місцевого пароха відповів комендант постерунку, що дістав такий приказ телефоном із тернопільського староства.

Свято поляглих у Поморянах. Філія Охорони Военних могил у Поморянах і в цьому році подбала, щоби в Зелені свята відправлено панахиду на могилах поляглих у визвольній війні стрільців. У порозумінню з місцевим о. дек. Склепковичем Т-во запросило всіх дооколичних священиків з парохіянами й процесією взяти участь в панахиді дня 1. червня. Поприходили процесії з Розгадова, Урманя, Богутина й Бібщан та спільно з поморянською процесією удались на місцеве кладовище, де відправлено панахиду над спільною стрілецькою могилою. По відправі о. сов. Ґайовський в епітрахилю і з хрестом в руці зачав проповідь словами св. Письма. Та в цій самій хвилі сталась нечувана в культурних народів подія. Іменно комендант місцевого постерунку, котрий з наїженими баґнетами в комплеті асистував процесійному походови, зближився розтручуючи народ до о. Ґайовського й не дав йому говорити найперше в „imieniu pana starosty“, а відтак поправився і в „imieniu prawa“ змусив о. сов. Ґайовського заперестати проповідь. По цій приключці народ прикляк і по глибокій молитві подався до другої могили розстріляного стрільця. По відправі панахиди молодь заспівала стрілецьку пісню і всі розійшлись домів.

Самі могили збурено насильно в минулому році; тепер їх відновлено та поставлено памятники з новими написами. На могилах зложило вінці Т-во Охорони Военних Могил, філія Просвіти й Кружок Рідної Школи в Поморянах та село Розгадів. При цьому годі поминути мовчанкою дуже сумну появу, що Поморянці прибули на панахиду в дуже малому числі. Чи сталось це завдяки недбалости міщан, чи їх національної меншевартісности та рабського страху, — покаже будучність. Годі також не напятнувати поведення двох вихованиць „Рідної Школи“, Олі Ханачівської й Лесі Креденсерівної, що місто піти з процесійним походом, пишно походжали по місті. Подібно поступили „надійні молодці“, Петрусик і Колісник. Дуже гарне враження зробило село Розгадів, з котрого майже всі прибули віддати поклін поляглим героям. Честь Вам, Розгадівці! *Учасник.*

Життя Долинщини. Долинщина, домена праці отамана Грабовенського, була перед війною одним з кращих повітів. Тепер руханково-пожарні товариства майже всі розвязані владою, читальні „Просвіти“ ледви працюють, бо звязок із філією слабий або цілком не істнує. Рідна Школа в Долині ледви клигає; персонал підібрано такий, що поза працею в школі не має змоги, але часом і не чує потреби й конечности працювати для громадянства. Взагалі всі товариства в Долині й повіті працюють оттак для „традиції“, щоб мали право істнування. Нема полету, нема нових думок, нема розуміння конечности праці; колиб ті всі одиниці, що живуть на терені повіту, а можуть своєю працею дати богато користи, захотіли попрацювати, булиби висліди много кращі.

В самій Долині є доволі товариств та їх діяльність кромі „Співацького Тов. Боян“ нище критики. Товариство „Бесіда“ вже 2 роки не мало загальних зборів, вкладок ніхто

не платить, льокалю нема, часописів теж. „Недобитки“ з кругів молоді сходяться часом в одній з кімнат „Братської Хати“, прочитають який приватної власности часопис і конець. Читають при свічці, яку принесе раз один, раз инший член зі собою. Домагання третини членів, щоби скликати загальні збори й відновити життя, Виділ знеґував. Тепер літом деякі члени сходяться хиба під церквою.

Діяльність товариства „Союз Українок“, це виключне випозичування книжок з бібліотечки в кількадесять томів. Ініціятиву посторонніх або таки своїх часто вбивається. Зимою було для членів кілька відчитів на теми історії та світопогляду — й еманципації. На них звичайно не було нікого з членів виділу товариства. Один такий реферат пані Грабовенської на дуже цікаву тему лихого розуміння модернізму нашого жіноцтва стрінувся з великим негодуванням виділу. Конфлікт, що повстав між виділом а цею широко знаною в повіті громадянкою, що перша клала в повіті основи під рух жіноцтва, рішено односторонно. Наслідки були такі, що виділ зразив собі паню Грабовенську, що гірше виявив своє негодування, що вона — мовляв — почала на власну руку працювати в „Союзі“... Якийсь добродій інтриґант ще й закпив собі з неї в ...„Зизі“. В останньому часі устроїло товариство „Свято Матері“, яке на наші відносини випало доволі можливо.

Виділ філії „Просвіти“ скликав з тяжкою бідою по двох роках на день 21. V. 1931 р. Загальні Збори. Виявилося, що люстрації і загальні збори по читальнях переводили лише др. Дереш (голова), др. Горбовий і др. Івашкевич; на цьому діяльність кінчиться. Ніяких відчитів, рефератів філія не давала; не було теж ніякого почину й допомоги селу в напрямі розвою амат. гуртків, бібліотек і т. и. Про придбання нових членів ніхто не старався; між правними членами нема ще кількох читалень. Всіх членів було 86, а на зборах вписалося ще кількох. Збори були дуже нечисленні (бо умандатованих сільських представників читалень 5), але доволі цікаві. Рішено оснувати велику повітову бібліотеку-випозичальню та піднайти люстратора-просвітника. Представники унів. молоді постановили створити при філії свою культурно-освітну секцію й взятися до праці. Надії на краще є, — побачимо, бо дотепер поодинокі факти культурно-освітної праці студентства в повіті можна почислити на пальцях одної руки. Біда тільки, що вибір виділових впав на особи надмірно перетяжені працею, що були вже й у попередному виділі та мають у всіх инших товариствах провід.

Найкраще працює й розвивається „Співацьке Товариство Боян“ під головуванням пані Дерешевої, а тепер п. Гладієвої й під діріґентурою п. Івана Шумського. Започатковано теж орґанізацію смичкової орхестри під проводом студ. Ярослава Бойдуника. Це товариство має вигляди бути найкращим у Долині, одначе є й тут одиниці, що не люблять карности й порядку, що часом зражують собі членів, або що особисті амбіції ставлять понад інтереси товариства.

Дня 10. травня 1931 р. відбулася в Долині Академія в честь Тараса Шевченка. На програму зложилися: вступне слово Др. Дереша, хорові точки мішаного хору з сольом п. Гладієвої й п. Штеня. Всі точки виконано доволі гарно. „Кавказ“ віддеклямувала прегарно п. Криськова. Дуже мило подіяли на всіх діточі вправи хлопців і дівчат та деклямація уч. „Рідної Школи“ Тасі Гладіївної. За те балястом, що навіть дещо обнижив уровень свята, були точки малих дітей з захисту, добрі й гарні на діточий попис, але замало поважні на Академію в честь Ґенія.

Здавалося, що цего року як і попереднього, вінці призначені на могили борців будуть вяли в кімнатах „Братської Хати“ і не заквітчають стрілецьких могил. Одначе завдяки молоді, а головно о. сотрудникові Цимбалі похід на могили цього року відбувся. Несено 6 вінців, між ними терновий вінок без напису. Відтак чотирох мущин несло червону китайку, а за нею йшов доволі численний мужеський хор. Дивною й неоправданою є постава влади, яка в день перед походом вислала до о. сотр. Цимбали поліційного аґента й заборонила виголошувати на кладбищі промови та висловила бажання, щоб не було ніяких вінців. Тому то на кладбищі згадав коротко про Борців лише о. Цимбала. На жаль участи в поході не брало богато поважніших громадян, чи то ради боязни, чи перешкод, а були й такі, що не маючи оправдання, щоб не бути на цвинтарі, зайшли туди манівцями, щоб не йти разом з походом.

А. С.

Як це назвати? Пан Антін Зборовський, емер. урядник з Долини, Українець, мав заплатити довг за товарі. На внесений з канцелярії Дра Луціва позов зробив заінтересований закид, що позов в українській мові, а він жадає у польській!

Парох Ракова о. Семків робить всі позви й контракти в канцелярії Дра Гавсмана, хоч у Долині є два українські адвокати. До громадської праці о. парох не виказує найменшого заінтересування.

Відрадні факти українського життя в Белзчині. У 9. ч. „Українського Голосу“ був закид на адресу громадян Цеблова, що найстарша молочарня в околиці належить до „Związk-y“. З найбільшою приємністю подаємо до відома громадян, що на загальних зборах молочарні дня 31. травня перейшла ухвала 170 голосами проти сімох, що молочарня переходить до „Маслосоюза“. Правда, постерунок веде тепер „badanie“, хто дав почин до цього, але громадяне свідомі того, що зробили добре діло. Не зразимося й тим, що експозитура староства заборонює забави в Читальні, мовляв — „wydział czytelni nie daje rękojmy za przestrzeganie obowiązujących przepisów“, бо ми переконані, що наш шлях правильний. Дня 26. травня відбулася у Белзі господарська анкета, на якій ухвалено заснувати в окрузі кооперативний млин, олійню й вести перерібку овочів та виробляти овочеві вина.

Лютослав.

З життя Бережанщини. До села Кривого приїздила вже тричі воєвідська комісія й переслухувала всіх побитих поліцією громадян, що вносили зажалення до міністерства. Цікаво, що при цьому випитували людей, хто їх намовляв робити зажалення. — Поліція дальше перепиняє культурно-освітну працю. Дня 26 травня розігнали постерункові Яськевіч і Шума пробу хору кружка Р. Ш. кажучи, що навіть на проби хору треба осібного дозволу староства. — Під осуд громадянства подаємо факт, що „Союз Українок“ у Бережанах уважав відповідним узяти участь у „воєвідській виставі“, даючи на виставу вироби своєї робітні. Той сам „Союз Українок“, одинокий з усіх українських товариств у Бережанах, святкував ювилей Бережан. Але як треба для політичних вязнів зладити щось, бодай раз на великдень, то пані з „Союза“ мають готову відповідь: „цього року нічого не пекли“!

„Луги“ й „Соколи“ деколи й старості потрібні. На сімох скірах не списавби, якуто нагінку вели й ведуть польські часописи проти „Лугів“ чи „Соколів“. У кожнім числі горлають: розвязати, замкнути! А власти йдуть на руку цему домаганню польської суспільности, розвязують товариства, карають за однострої, за вправи. Минувшої осени витерпіли „Луги“ чи „Соколи“ немало. А навіть як у церкві коло плащениці стояли, то подіставали зі староства в Перемишлянах кару арешту. Ці самі „Луги“ й „Соколи“ дістали зі староства в Перемишлянах розказ, щоби 7. червня прийшли в одностроях на польський святочний обхід. У тому випадку не видавалися однострої небезпечними? А де є таке право, що староста може статутовому товариству приказати йти на якесь свято?

Дубенське староство дальше замикає українські кооперативи. (В. Н.) З розпорядження дубенського староства опечатано і то без зазначення причин на письмі ще пять кооператив у селах: Війниця, Рудка, Руднів, Бошарівка й Мала Мільча. Грошеву кару, і то необияку, бо по 100 зл. наложено на кооперативи в Хорупані й Ільпибоках (про Головчиці була згадка у попередному числі).

Убили „стшельца“. У Ковалівці (пов. Бучач) убив хтось місцевого „стшельца“ Кароля Кузьмінського. Польські часописи пишуть, що його вбили Українці та що поліція арештувала вже вбивників. Блищих відомостей ще нема.

Засудили Юліяна Бачинського. Перед львівським судом присяглих у Львові ставав дня 15. червня відомий публіцист і політичний діяч Юліян Бачинський обвинувачений за державну зраду, якої мав допуститися в книжці „Більшовики й Україна“. Засудили його на рік важкої вязниці з твердим ложем що три місяці. Бачинський приїхав був у березні з Америки й тоді його арештували.

Поза межами України.

Панахида над могилою полк. Вітовського в Берліні. На другий день Зелених свят відбулася, як що року, заходом Української Громади та Союзу Укр. Старшин панахида за поляглих Борців. Панахиду відправив о. Др. Вергун, в часі якої співав хор студ. товариства „Зарево“. По відспіванню жалібних національних пісень до зібраної публики промовив від Укр. Громади Др. Зенон Кузеля, зясовуючи вагу культу національних Героїв. Від т-ва „Зарево“, якого патроном є полк. Вітовський, промавляв Д. Німилович, звертаючись у першу чергу до членів товариства, щоб ішли слідами свойого Патрона та були кожної хвилини готові так геройсько зложити своє життя на жертвенику нашого Визволення, як зложив його полк. Вітовський.

Гостина пос. Рудницької в Берліні. З нагоди переїзду посолки М. Рудницької із Женеви через Берлін улаштувала студ. Корпорація „Зарево“ сходини, на які запрошено берлінську укр. кольонію. На сходинах, які були досить чисельні, поділилася посл. М. Рудницька своїми дуже цікавими й інтересними враженнями із побуту в Женеві в часі останньої сесії Союза Народів.

Український часопис у Болгарії. В Болгарії почав виходити від 7. червня український двотижневик „На сторожі“ під редакцією І. М. Орлова. Бажанням часопису є „стояти на сторожі всього, що веде до всягнення Великої Ідеї — Самостійної, Соборної України“. У часописі співпрацюють і визначні Болгари, як письменник Чилиґіров і редактор Різов.

ВСЯЧИНА.

Музей мистецтва у Мінхені згорів. У Мінхені (столиці Баварії) вибух у ночі з 5. на 6. червня грізний огонь, що знищив так зв. шклянну палату. Є це величезний будинок, вибудований з заліза й шкла, у якому від 50 літ відбувалися вистави мистецтва. Тепер також отворено 1. червня мистецьку виставу,

на яку зібрали з цілої Німеччини біля 3.500 картин та різьб — німецьких мистців. Тому що в будинку не було навіть електричного уладження, лише на долині були ґазові кухні, причина огню дуже підозріла; загальне переконання, що це підпал. Огонь поширився так скоро, що про ратунок не було мови. Хоча пожарники гасили вогонь 32 струями нараз, то уратували лише біля вісімдесять картин, а решта згоріла. По двох годинах пожару лишився лише головний зруб зі заліза. В сусідстві був хемічний інститут; пожарна сторожа не допустила, щоби вогонь перекинувся на него, бо грозив страшний вибух. Шкоду обчислять на грубі міліони марок, бо більшість картин не була обезпечена. Цей пожар є великою катастрофою німецького мистецтва.

Подорож підводним судном до північного бігуна. Ще не перестав світ говорити про відвагу проф. Пікара, що літав у стратосферу, а вже має новий доказ людської відваги й сміливости. Тепер усі говорять про американського моряка, капітана Губерта Уілкінса, що рішився доплисти до північного бігуна підводним судном. Для цеї цілі обдумав і збудував підводне судно „Навтілюс", довге 50 м, широке 5 м, а високе 6 метрів. Судно відповідно запанцирене й вивіноване у всякі наймодерніші технічні прилади. Має два електромотори й два чотиротактові мотори, що можуть порушати судно зі скорістю 20 км на годину по поверхні води, а 6 км на годину під водою. Динамомашини будуть витворювати електрику; є на судні також радіоапарати, прилади до мірення глибини, тепла, скорости плавби, прилади для нурців. При помочі світла особливших лямп будуть фотоґрафувати та фільмувати життя в глибині морських филь. Судно може плисти над водою й під водою, навіть кілька місяців. Як зачнуться вже леди, піде судно під воду й буде плисти до бігуна. Щоби на бігуні, або й скорше в разі конечної потреби, могло судно видістатися на верх, видумав Уілкінс великі сверли й острі пили, які мають розрізати чи провертіти лід. Обчислено, що цими прирядами зможуть видістатися спід леду, навіть 30 метрів грубого. Харчів забрало судно на 6 місяців, а для доповнення будуть ловити риби й морські звірята. Забрали богато свіжого повітря у сталевих фляшках; кромі того мають особливші хемічні способи, щоби в потребі відсвіжувати зужите й зіпсуте повітря. Судно „Навтілюс" відплило 4. червня із Нюльондону в Америці; є на ньому 19 осіб. Дня 6. червня о 11. г. в ночі судно відбило від американських берегів у Прінставні й виплило на море. По дорозі до бігуна має Уілкінс загостити до Анґлії до Льондону.

Цілий світ цікавиться, чи подорож „Навтілюса" вдасться. Хоча Уілкінс старався передбачити всякі можливі перешкоди й від них мудро забезпечитися, але можливо, що в дорозі покажуться такі непередбачені перепони, що можуть ударемнити смілий почин відважного дослідника.

Останній комунікат з дня 16. червня доносить, що на половині дороги з Америки до Анґлії попсулися всі машини й „Навтілюс" спочиває нерухомо на морських хвилях. В разі бурі може судно легко затопитися. На зазив „Навтілюса" поспішили на ратунок американські воєнні кораблі. Вони мають затягнути „Навтілюса" до Ірляндії, тай то лише тоді, якби на морі була довго спокійна хвиля.

Катастрофа у копальні вугля на німецькому Шлеску. У копальні в Нойроде розсаджували робітники брили вугля у глибині 490 м. Зі щілин добувся трійливий ґаз, що задусив 7 робітників, а 4 затруїлися. Минулого року згинули від ґазу у сусідній шахті 154 вуглекопи.

Велика катастрофа на морі. У неділю 15. червня затопився вечером коло берегів Бретонії (північно-західна Франція) прогульковий корабель „Сен Фільбер", що віз біля 600 прогульковців з міста Нант на далекий остров. Як корабель вертав з острова до Нант, зірвалася сильна буря. Хвилі перевернули корабель і він за кілька секунд пішов на дно. Виратувалося лише 8 осіб, бо кораблі, що приплили на поміч, не застали вже нічого. Утопилося біля 400 осіб.

Курс грошей.

Доляр амер. 8·95 зл., Німецька марка 2·12·— зл., Франц. франк 0·35 зл., Бельґійський франк 1·24 зл., Австр. шілінґ 1·25 зл., Чеська корона 0·26 зл., Золотий рубель 4·75.

Нічна служба в аптиках:

17. VI.	Аптика „СЕМА", ул. Костюшка і МАНЬКОВСЬКОГО, ул. Дворського,
18. VI.	Аптика БАЄРА, ул. Міцкевича і МІРСЬКОГО, ул. Ґрунвальдська.
19. VI.	Аптика ШАНЦЕРА, Францішканська і ПОМЕРАНЦА, ул. Чарнецького.
20. VI.	Аптика МАШЕВСЬКОГО, ул. Францішканська.
21. VI.	Аптика „СЕМА", ул. Костюшка і МАНЬКОВСЬКОГО, ул. Дворського.
22. VI.	Аптика ЛЯНОТИ, ул. Словацького, і ЗАНДАВЕРА, ул. 3-го Мая.
23. VI.	Аптика БАЄРА, ул. Міцкевича і ЗАНДАВЕРА, ул. 3-го Мая.

КІНОТЕАТР „СВІТ"
В „НАРОДНЬОМУ ДОМІ", вул. Костюшка 5.
Від 18. VI. **Присяга.**
Від 21. VI. **Роман з вломником.**

Ширіть „Український Голос"!

НАДІСЛАНЕ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

АДВОКАТ
Др. МИКОЛА РИБАК
Веде канцелярію в Перемишлі
ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1/1.
в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

Адвокат і оборонець у карних справах
Др. Роман Секела
веде канцелярію
в Перемишлі при вул. Фредра 6.
побіч Ринку. Ч. телеф. 149.

ДІТИ ДО РИМАНОВА.

З днем 1. липня ц. р. виїздить укр. кольонія до Риманова, котра тревати буде до 20. серпня ц. р. Купелі йодово-борові, харч домашний, пять разів денно, опіка над дітьми. Близші інформації уділить п. Олекс. Кишакевичева, вдова по священику в Перемишлі, вул. Пельчара 4. Зголошення на липень і серпень приймається до 25. червня.

Др. ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО
бувш. лікар заграничних клінік, сцеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики
ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½ — 10 14—16, в косметиці від 10—11 і 17—18, в неділі і свята від 10—11. Гірське сонце. — Вапофор. — Діятермія. Криотерапія — Сепараткові ждальні.
ЛЬВІВ — ВУЛ. СИКСТУСЬКА ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).
Вінда до вжитку. Телефон 38—90

ПОДІЛЬСЬКА ЗЕМЛЯ — дуже доброї якости, в добрім положенню, надаючімся під будову, близько міста, дешево і на догідних услівях зараз до набуття. Зголошення слати під „ПОДІЛЬСЬКА ЗЕМЛЯ"

До гри **В ТЕНІС** заграничні **РАКЕТИ** і мячі
Штучні огні на фестини і забави
поручає
ІВАН БОРИС Перемишль, — Ринок 2.

Майже даром — такої нагоди ще не було, по причині фінанс. кризи **годинник зі золота франц. „Ankier" за зл. 5·75** (замість зл. 30·—). Висилаємо на листовне замовлення, за поштовою післяплатою, елеґантний плоский годинник, виреґульований до мінути з 8-літн. порукою, кращий годинник фантаз. 6·25, 7·50, 9·—. Зі світляним циферблят. 6·50, 7·50, 10·50. Критий „Ankier" з 3 копертами, золотий франц. 10·75, 13·—, 18·—, 20·—, 25·—, 30·—, на руку 8·50, 11·—, 18·—, 25·—. Девіз з франц. золота зл. 1, 2, 4, 8. — Кошти пересилки платить купуючий.
Висилає: **„Komercja" Warszawa, Dzielna 45. — U. G.**

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА
ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА
Старого і нового завіту, апр. гр. кат. Орд. з численними ілюстраціями і великими кольоровими образами, формат 24 x 34 cm, в гарній оправі,
ціна 28 зол. — почта 2.85 зол.
Замовляти:
у Вид. „Чечва", Rożniatów-Stanisławów.

Кооператива, „Будучність"
Паперці — КАЛИНА — Тутки.
Одинока Українська ФАБРИКА паперців і туток дає покупневі товар **К-А-Л-И-Н-А** першої якости по конкуренційних цінах, а українському робітництву варстат праці і заробіток.
Тутки — КАЛИНА — Паперці.
в Тернополі вул. Липова 2.

Уживайте ЕЛЕҐАНТ
бо це найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

ОПАСКИ і ПОЯСИ на ЖОЛУДОК
ДЛЯ ВАГІТНИХ ЖІНОК — ПОПОРОДОВІ, ПООПЕРАЦІЙНІ, — ВІД ЖИЛЯКІВ.
ОПАСКИ на ПРОПУКЛИНУ.
АПТИКА під „ЗВІЗДОЮ"
ПРИ АПТИЦІ ДРОҐЕРІЯ.

Тарифа оголошень: За текстом за І вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 3 шпальт анонсових) 0·50 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·30 зол. Дрібні оголош. по 0·25 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 2·— зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 1·— зл (за 1 мм.), на першій сторінці 1·50 зл. (за 1 мм.)

За редакцію відповідає: Володимир Зиблікевич. Редаґує: Володимир Зубрицький. З друкарні Кнолєра й Сина в Перемишлі.